

Klasa: UP/I 430-01/12-02/010
Urbroj: 580-09-01/89-2012-004
Zagreb, 17. rujna 2012.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, sukladno članku 13. stavka 4. Zakona od državnim potporama („Narodne novine“, broj 140/05 i 49/11), temeljem zahtjeva Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture za odobrenje državnog jamstva poduzetniku Hrvatske ceste d.o.o., na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, u sastavu: mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag.iur., zamjenik predsjednice Vijeća, te članovi Vijeća Vesna Patrlj, dipl. iur., Milivoj Maršića, dipl.oec. i dr. sc. Mirna Pavletić-Župić, sa 117. sjednice, održane 17. rujna 2012., donosi sljedeće:

RJEŠENJE

I. Utvrđuje se da se državno jamstvo sadržano u nacrtu prijedloga Odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju državnog jamstva u korist zajednice ponuditelja koju čine: Erste & Steiermaerkische Bank d.d., Hypo Alpe-Adria-bank d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Societe-Generale-Splitska banka d.d. i Zagrebačka banka d.d. za kreditno zaduženje društva Hrvatske ceste d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, radi financiranja Plana građenja i održavanja državnih cesta u 2012. godini, u iznosu od 134.000.000 eura u kunskoj protuvrijednosti, ne odnosi na državnu potporu u smislu Zakona o državnim potporama.

II. Ovo rješenje bit će objavljeno u „Narodnim novinama“.

Obrazloženje

1. Zaprimanje prijedloga

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 29. kolovoza 2012., zahtjev od Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture (dalje: Ministarstvo), kojim je zatraženo odobrenje državnog jamstva sadržanog u nacrtu prijedloga Odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju državnog jamstva u korist zajednice ponuditelja koju čine: Erste & Steiermaerkische Bank d.d., Hypo Alpe-Adria-bank d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Societe-Generale-Splitska banka d.d. i Zagrebačka banka d.d. za kreditno zaduženje društva Hrvatske ceste d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, radi financiranja Plana građenja i održavanja državnih cesta u 2012. godini, u iznosu od 134.000.000 eura u kunskoj protuvrijednosti.

U prilogu navedenog prijedloga priložena je sljedeća dokumentacija: nacrt Ugovora o dugoročnom klupskom kreditu u iznosu od 134.000.000 eura između poduzetnika Hrvatske ceste d.o.o. i skupine vjerovnika koju čine Erste & Steiermaerkische Bank d.d., sa sjedištem u Rijeci, Hypo Alpe-Adria-bank d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Privredna banka Zagreb d.d.,

sa sjedištem u Zagrebu, Societe Generale – Splitska banka d.d., sa sjedištem u Splitu i Zagrebačka banka d.d., sa sjedištem u Zagrebu, nacrt prijedloga Odluke o davanju suglasnosti društvu Hrvatske ceste d.o.o. za kreditno zaduženje kod zajednice ponuditelja koju čine: Erste & Steiermaerkische Bank d.d., Hypo Alpe-Adria-bank d.d., Privredne banke Zagreb d.d., Societe-Generale-Splitska banka d.d. i Zagrebačka banke d.d., nacrt prijedloga Odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju državnog jamstva u korist zajednice ponuditelja koju čine: Erste & Steiermaerkische Bank d.d., Hypo Alpe-Adria-bank d.d., Privredne banke Zagreb d.d., Societe-Generale-Splitska banka d.d. i Zagrebačke banke d.d. za kreditno zaduženje društva Hrvatske ceste d.o.o., radi financiranja Plana građenja i održavanja državnih cesta u 2012. godini (dalje: prijedlog Odluke o davanju državnog jamstva), Odluka poduzetnika Hrvatske ceste d.o.o. o odabiru najbolje ponude od 23. srpnja 2012. te ponudbena i ostala dokumentacija.

Zahtjev je podnesen sukladno članku 11. Zakona o državnim potporama („Narodne novine“, broj 140/05 i 49/11; dalje: ZDP), iz kojeg proizlazi da je Ministarstvo prije upućivanja prijedloga akta koji sadrži državne potpore na usvajanje Vladi Republike Hrvatske dužno dostaviti takav prijedlog Agenciji na odobrenje.

Također, Agenciji je 12. rujna 2012. dostavljeno dodatno očitovanje Ministarstva za poduzetnika Hrvatske ceste d.o.o. u odnosu na traženi iznos kredita u iznosu od 134.000.000 eura.

2. Primijenjeni propisi

Agencija je u postupku primijenila ZDP i Uredbu o državnim potporama („Narodne novine“, broj 50/06; dalje: Uredba).

Također, Uredba u članku 2. propisuje da se sadržaj sukladnosti potpora temelji na pravilima koja proizlaze iz članka 70. Sporazuma o stabilizaciju i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica („Narodne novine“-međunarodni ugovori“, broj 14/01, 14/02, 1/05, 7/05 i 9/05; dalje: SSP).

Sukladno članku 3. i 4. Uredbe, temeljem odluke Vlade Republike Hrvatske, u „Narodnim novinama“ objavljuju se tekstovi pravila o državnim potporama koja proizlaze iz SSP-a i odredbe o načinu provedbe pravila. Stoga je, u konkretnom slučaju Agencija u provedbi postupka primijenila Odluku o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstva („Narodne novine“, broj 39/09).

Sukladno članku 7. ZDP-a, Agencija je u postupku primijenila Zakon o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09), kojim se uređuju pitanja provedbe upravnog postupka u dijelu koji nije propisan odredbama ZDP-a kao posebnog zakona.

3. Utvrđivanje činjenica

Poduzetnik Hrvatske ceste d.o.o., za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, (dalje: Hrvatske ceste d.o.o.) upisan je u registru Trgovačkog suda u Zagrebu, s matičnim brojem subjekta upisa 80391653, OIB 55545787885, sa sjedištem u Zagrebu, Vončinina 3. U financijskom planu Hrvatskih cesta d.o.o. za 2012. i projekcije za 2013. i 2014. („Narodne novine“, broj 24/12) planirano je iz kreditnih sredstava podmiriti ulaganja u radove i ostale troškove u visini od 2.133.410.000 kuna.

Sredstva iz nacrta Ugovora o kreditu, u iznosu od 134.000.000 eura, namijenjena su za financiranje kreditnih obveza i za potrebe financiranja građenja i održavanja državnih cesta sukladno financijskom planu Hrvatskih cesta d.o.o. za 2012. i projekcija za 2013. i 2014.

Kredit od 134.000.000 eura, što čini protuvrijednost od 1.009.107.904 kune (prema tečaju HNB-a 1 euro=7,530656 kune) koristit će se za podmirenje:

- a) kreditnih obveza po kreditima Hrvatskih cesta d.o.o. pokrivenim državnim jamstvima koja dospijevaju od rujna do prosinca 2012., s ukupnim iznosom od 215.000.000 kuna, a odnose se na sljedeće odobrene kredite:
 - dugoročni klupski kredit u iznosu od 75.551.000 eura od 24. studenog 2008. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. kao kreditoprimatelja, Privredne banke Zagreb d.d. i Zagrebačke banke d.d. Zagreb kao zajedničkih aranžera kreditodavatelja te Privredne banke Zagreb d.d. kao dokumentacijskog agenta i Zagrebačke banke d.d. Zagreb kao platnog agenta (Ugovor o kreditu). Navedenim kreditom bila su osigurana sredstva za financiranje građenja, obnovu i održavanje državnih cesta u 2008., sukladno Planu građenja i održavanja državnih cesta u 2008. ("Narodne novine", broj 82/08). Kredit je odobren uz državno jamstvo broj F-037-08.
 - dugoročni kredit u iznosu od 27.994.393,66 eura od 4. svibnja 2005. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. i Zagrebačke banke d.d. Zagreb. Kredit je odobren uz državno jamstvo broj F-006-05 te je namijenjen za financiranje programa investicijske izgradnje sukladno Planu građenja i održavanja državnih cesta u 2005.
 - dugoročni kredit u iznosu od 26.560.424,97 eura od 28. rujna 2004. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. i Privredne banke Zagreb d.d. Kredit je odobren uz državno jamstvo broj F-014-04 te su kreditom osigurana sredstva namijenjena za financiranje programa investicijske izgradnje sukladno Planu građenja i održavanja državnih cesta u 2004.
 - dugoročni kredit u iznosu od 40.000.000 eura od 12. prosinca 2006. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. i European Bank for Reconstruction and Development. Kredit je odobren uz državno jamstvo broj F-032-06 te su sredstva kredita namijenjena za financiranje projekta "Riječka Obilaznica".
 - dugoročni kredit u iznosu od 60.000.000 eura od 29. travnja 2001. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. i European Investment Bank. Kredit je odobren u svrhu financiranja projekta „Obnova državnih cesta – BETTERMENT I“.
 - dugoročni kredit u iznosu od 60.000.000 eura od 12. prosinca 2006. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. i European Investment Bank. Kredit je odobren uz državno jamstvo broj F-011-05 te su sredstva kredita namijenjena za financiranje projekta „Obnova državnih cesta – BETTERMENT II“.
 - dugoročni kredit u iznosu od 60.000.000 eura od 20. srpnja 2005. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. i European Investment Bank. Kredit je odobren uz državno jamstvo broj F-031-06 te su sredstva kredita namijenjena za financiranje projekta „Splitske obilaznice“.
 - dugoročni kredit u iznosu od 76.200.000 eura od 12. srpnja 2003. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. i International Bank for Reconstruction and Development. Kredit je odobren uz državno jamstvo te je namijenjen za financiranje „Prometnog projekta Riječke regije“.
 - dugoročni kredit u iznosu od 66.000.000 eura od 21. travnja 2006. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. i Privredne banke Zagreb d.d. i Zagrebačke banke d.d. Kredit je odobren uz državno jamstvo broj F-008-06. Navedenim kreditom su se osigurala sredstva za financiranje izgradnje i održavanje cesta sukladno Planu građenja i održavanja državnih cesta u 2006.
 - dugoročni kredit u iznosu od 85.000.000 eura od 26. lipnja 2008. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. i Zagrebačke banke d.d. Kredit je odobren uz državno jamstvo

broj F-022-08 te su sredstva kredita namijenjena za financiranje izgradnje i održavanje cesta sukladno Planu građenja i održavanja državnih cesta u 2008.

- dugoročni kredit u iznosu od 20.000.000 eura od 3. ožujka 2010. sklopljen između Hrvatskih cesta d.o.o. i Privredne banke Zagreb d.d. Kredit je odobren uz državno jamstvo broj F-004-10. Navedenim kreditom su se osigurala sredstva za financiranje projekta investicijske izgradnje sukladno Planu građenja i održavanja državnih cesta u 2010.

- b) za isplatu radova investicijske izgradnje i održavanja, u ukupno planiranom iznosu od 794.107.904 kune, a kroz ulaganja u državne ceste kroz sljedeće programe:
 - financiranje spojeva na autoceste (Majdan - Jamani, Okučani - Stara Gradiška) u iznosu od 47.760.099 kuna,
 - program gradnje i rekonstrukcije brzih cesta (južna obilaznica Osijeka, Plano - Split D8, Sisak D36 i sl.), u iznosu od 164.964.924 kune
 - ostali programi zahvata na državnim cestama (Velika Gorica – Kosnica D31, Vukmanički Cerovac-Mostanje D1, Zabok – Krapina, Dubrovnik – Čilipi, Obilaznica Vukovara D2, Tunel Stupica, Obilaznica Pule i sl.), u iznosu od 66.608.435 kuna,
 - rekonstrukcija i uređenje cesta na otocima (otočni program) - Pelješka cesta, Otok Šolta – izgradnja spojne ceste Trajektna luka D112 i sl., u iznosu od 11.608.583 kune,
 - rekonstrukcija i uređenje cesta i mostova uz granicu (Ložac – Hrvatsko, Most preko Sutle – Miljana), u iznosu od 4.616.131 kunu,
 - ostali interventni projekti u iznosu od 5.721.085 kuna.
 - sufinanciranje Županijskih uprava za ceste u iznosu od 144.000.000 kuna
 - održavanje državnih cesta u iznosu od 225.335.953 kune
 - investicije u program BETTERMENT II u ukupnom iznosu od 123.492.694 kune, koje se odnose se na dionice Velika Gorica – Mala Buna, čvor Sv. Rok – Gračac, Knin – Biskupija, Živogošće – Ploče, Jelsa – Poljice i sl.

Slijedom navedenog, u odnosu na planirana kreditna sredstva, poduzetnik Hrvatske ceste d.o.o. je sukladno Zakonu o javnoj nabavi („Narodne novine“, 90/11), temeljem provedenog otvorenog javnog natječaja, prihvatio ponudu zajednice ponuditelja, koju čine vjerovnici iz nacрта Ugovora o kreditu. Naime, ponuda navedene zajednice ponuditelja, prihvaćena je jer zadovoljava uvjete javnog natječaja te je odabrana kao najpovoljnija prema kriteriju najniže cijene. U konkretnom slučaju, uvjeti iz ponude predviđeni su i u nacrtu Ugovora o kreditu, a riječ je o sljedećim uvjetima:

- ukupni iznos kredita je 134.000.000 eura i u cijelosti je pokriven državnim jamstvom Republike Hrvatske; rok otplate je 7 godina, u jednakim polugodišnjim ratama od kojih prva dopijeva dvije godine od dana potpisa predmetnog Ugovora; kamatna stopa je promjenjiva u visini od 6M EURIBOR-a + 5,5 % godišnje (očekivana efektivna kamatna stopa: 6,87%); uz obračun i naplatu kamata svakih 6 mjeseci; aranžerska naknada iznosi 1,25% jednokratno, naknada za neiskorišteni dio kredita iznosi 0,25%.

Iz dostavljenog prijedloga Odluke o davanju državnog jamstva razvidno je da Vlada Republike Hrvatske planira poduzetniku Hrvatske ceste d.o.o. izdati državno jamstvo za kredit u iznosu od 134.000.000 eura, a sukladno gore navedenim uvjetima.

Također, u točki III. prijedloga Odluke o davanju državnog jamstva propisano je da je korisnik kredita prije izdavanja isprave o jamstvu obavezan uplatiti proviziju u skladu s propisima kojima se uređuju državne potpore u obliku jamstva u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske.

4. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Razmatrajući ovaj predmet, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće) na 117. sjednici, održanoj 17. rujna 2012., trebalo je utvrditi predstavlja li državno jamstvo sadržano u prijedlogu Odluke o davanju državnog jamstva, državnu potporu iz članka 3. stavka 1. ZDP-a, u odnosu na korisnika kredita poduzetnika Hrvatske ceste d.o.o., ali i na sve kreditne vjerovnike iz nacrta Ugovora o kreditu, jer u nekim slučajevima jamstvo, može predstavljati državnu potporu i davatelju kredita odnosno banci.

4.1. Zbog utvrđivanja je li u konkretnom slučaju riječ o državnoj potpori korisniku kredita poduzetniku Hrvatske ceste d.o.o., odnosno predstavlja li državno jamstvo Republike Hrvatske, kojim će biti pokriven kredit namijenjen za financiranje kreditnih obveza za potrebe građenja i održavanja državnih cesta, opisan u točki 3. obrazloženja ovog rješenja državnu potporu u smislu ZDP-a, Vijeće je razmatralo jesu li kumulativno ispunjeni svi uvjeti iz članka 3. stavka 1. ZDP-a, a koje je potrebno ispuniti da bi se predmetno jamstvo smatralo državnom potporom.

Riječ je o sljedećim uvjetima: da jamstvo može predstavljati potencijalni rashod državnog proračuna, da jamstvo predstavlja potporu koja korisniku potpore donosi ekonomsku prednost koju isti ne bi ostvario kroz svoje redovno poslovanje, da se jamstvo dodjeljuje korisniku na selektivnoj osnovi, dakle da nije u pitanju opća mjera, da dodjelom jamstva postoji mogućnost narušavanja tržišnog natjecanja, u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske koja proizlaze iz SSP-a.

Primjenom navedenih uvjeta na konkretan slučaj utvrđeno je da državno jamstvo od 134.000.000 eura može predstavljati potencijalni rashod za državni proračun. Međutim, poduzetnik Hrvatske ceste d.o.o. ne ostvaruje selektivnu ekonomsku prednost budući da se sredstva kredita koriste za opću namjenu, odnosno za ulaganje u izgradnju i održavanje infrastrukture koja je otvorena svim korisnicima državnih cesta pod jednakim uvjetima.

Naime, ulaganje poduzetnika Hrvatske ceste d.o.o. u izgradnju i održavanje državnih cesta predstavlja opću mjeru, koja se provodi sukladno odredbama Zakona o javnim cestama i Odluci Hrvatskog Sabora o davanju suglasnosti na Financijski plan Hrvatskih cesta d.o.o. za 2012. i projekcije za 2012. i 2013., od 24. veljače 2012. ("Narodne novine", broj 24/11). Na taj način nastoji se postupno osigurati godišnje povećanje izdvajanja sredstava i puni standard održavanja javnih cesta. Navedena sredstva iz kredita, kao što je navedeno, namijenjena su za financiranje kreditnih obveza za potrebe građenja i održavanja državnih cesta sukladno financijskom planu Hrvatskih cesta d.o.o. za 2012. i plana za 2013. i 2014., odnosno iz dijela kreditnih sredstava podmirit će se i dospjele obveze iz ranijih ugovora o kreditima za izgradnju državnih cesta. Dakle riječ je o izgradnji infrastrukture koju je država obvezna izgrađivati i održavati. Rečena infrastruktura otvorena je svim korisnicima, potencijalnim i stvarnim.

S obzirom na to da je poduzetnik Hrvatske ceste d.o.o. zadužen za gospodarenje javnim cestama, kao općem dobru i koje je u općoj uporabi Republike Hrvatske, ne dolazi do narušavanja tržišnog natjecanja u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske iz SSP-a.

4.2. Također, Vijeće je moralo utvrditi predstavlja li predmetno jamstvo državnu potporu kreditnim vjerovnicima (bankama) iz nacrta Ugovora o kreditu. Naime, sukladno točki 2.3.1. Odluke o objavljivanju pravila o državnim potporama u obliku jamstva bez obzira na to što je korisnik državne potpore obično korisnik kredita, ne može se isključiti činjenica, da će u određenim okolnostima kreditni vjerovnik (banka), također imati izravno koristi od državnog jamstva. To proizlazi iz činjenice da se jamstva razlikuju od ostalih instrumenata državnih

potpora (subvencije, porezna oslobođenja i slično), jer u slučaju dodjele jamstva, država stupa u pravni odnos i sa vjerovnikom. Ukoliko se utvrdi da jamstvo predstavlja državnu potporu vjerovniku, takva vrsta potpore u načelu je zabranjena, jer se radi o operativnoj potpori.

Poduzetnik Hrvatske ceste d.o.o., temeljem Zakona o javnoj nabavi, transparentno je proveo postupak javne nabave, na način kao što je to opisano u točki 3. obrazloženja ovog rješenja, odnosno naprijed opisana ponuda je prihvaćena kao najpovoljnija, iz čega se može zaključiti da se u konkretnom slučaju nije izravno pogodovalo zajednici ponuditelja.

S obzirom na naprijed navedeno, državno jamstvo ne predstavlja državnu potporu niti kreditnim vjerovnicima.

Budući da je Vijeće odlučilo da nisu kumulativno ispunjeni svi uvjeti prema kojima se predmetno državno jamstvo sadržano u prijedlogu Odluke o davanju državnog jamstva može smatrati potporom u smislu članka 3. stavka 1. ZDP-a poduzetniku Hrvatske ceste d.o.o. i zajednici ponuditelja, Agencija je odlučila kao u izreci ovog rješenja.

Sukladno odredbi članka 18. ZDP-a, rješenja Agencije iz članka 13. ZDP-a objavljuju se u „Narodnim novinama“, stoga je odlučno kao u točki II. izreke ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovog rješenja.

Predsjednica Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

mr. sc. Olgica Spevec

Dostaviti:

1. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Kabinet ministra, Prisavlje 14,10 000 Zagreb,
2. Hrvatske ceste d.o.o., n/r direktora, Vončinina 3, 10 000 Zagreb,
3. Pismohrana (ovdje).